

Bengt
Orup
100 ÅR ●

V Ä N F Ö R E N I N G E N

**KONST
HALLEN
HISHULT**

#5-16

www.hishult.com

• #6-16 – Bengt Orup - 100 ÅR

GLAS - MÅLERI - GRAFIK - DESIGN

#6-16 Bengt Orup • EN MINNESUTSTÄLLNING

22/10 – 11/12 2016

BENGT ORUP 1916-2016

– TILL MINNET AV ETT KONSTNÄRSLIV

Bengt Orup är tillbaka i Konsthallen Hishult. Sju år har hunnit gå sedan senast och konstnären – om han hade levat – skulle i år, den 13 oktober, ha fyllt 100 år. Ett jubileum som den nära vännen Kjell Åke Gustafsson inte låter passera obemärkt. Tvärtom har han tagit tillfället i akt att åter en gång, och än mer generöst än 2009, fylla hela Konsthallen med verk som Orup skapade under ett rikt och produktivt konstnärsliv. Det inleddes med en debututställning i Lindesberg 1936 och slocknade först 60 år senare då konstnären, aktiv till sista andetaget, somnade in 1996.

I Konsthallens absoluta fond – det smala "nya" rummet som oavsett väder alltid badar i ljus- har Kjell Åke Gustafsson byggt upp en installation av glasföremål som tillsammans med ett litet urval strängt minimalistiska målningar ögonblickligen pockar på uppmärksamhet. Det står ett skimmer kring den estetiskt fulländade kompositionen av glas och målningar som lockar fötterna att gå dit av sig själva. Resten av utställningen får vänta tills ögonen sett sig mätta på glaset och på dialogen mellan glasobjektens nonfigurativa etsningar och målningarnas strängt disciplinerade kompositioner. Med glasobjekten förs betraktarna tillbaka till tidigt 1950-tal. 1951 visade Bengt Orup sin konst i en separatutställning på Smålands museum i Växjö. Några år tidigare hade han varit i Paris, sugit till sig dynamiken på den omedelbara efterkrigstidens konstscen och låtit den smitta av sig på den egna konsten. Konkretism, surrealism. Här en fläkt från Klee, där en från Miro, en tredje från Picasso. En av

utställningens många besökare som omedelbart imponerades av vad han såg var Sixten Wennerstrand från Johansfors glasbruk. Bruket behövde en ny konstnärlig ledare, helst en eldsjäl i takt med tiden. Det svenska folkhemmet var under framväxt. Ellen Keys och Gregor Paulssons gamla 20-talsdröm om en vackrare vardagsvara som skulle vara tillgänglig för alla var på väg att realiseras. Glaset – bruksglaset, prydnadsglaset – var en del av den vardagsvaran. I Bengt Orup, som aldrig ägnat glas och glasdesign en tanke, tyckte han sig se den eldsjäl han sökte och som Johansfors behövde. Kunde Orup tänka sig att...? Det kunde Orup som antog utmaningen.

Och han gjorde det med emfas, vilket skönheten i de utställda glasen vittnar om. I två omgångar, först under åren 1952-62 och åter under åren 1969-73 arbetade han som konstnärlig ledare och formgivare på Johansfors och hann under tiden skriva in såväl sig själv som Johansfors i den svenska glaskonstens historia. Det var också dynamiska år då svenskt glas – påskyndat av internationella utställningar och framgångar på bland annat H55 – drog segrande genom världen. Orup gav sig det för honom nya mediet helt i våld. Skapade förutom utsökt balanserade och återhållsamt dekorerade prydnadskärl mer än ett 100-tal glasserviser där enkelhet, funktionalitet och estetik gång på gång smälte samman i nya konstellationer. Presentationen av glasföremål fortsätter i stora utställningssalen. På en av hyllorna ett "nonsenskärl" och i all sin litenhet ett mästerverk där den ytterst småskaliga, etsade dekoren består av en fåraherde som leder sin lilla flock i ett band. Lydigt följer den honom, alla utom det sista fåret som stretande åt andra hållet vänder sig mot herden.

Åren då Bengt Orup tog en paus från arbetet på Johansfors ägnade han dels ett gästspel som formgivare vid Glashyttan i Hyllinge, dels som

gästprofessor vid Royal College of Art i London, alltjämt med glaset i fokus. Förvisso spelade glas en viktig roll i Bengt Orups liv, men en minst lika viktig roll spelade bildkonsten, vilket illustreras av alla de målningar och grafiska verk som också ingår i denna jubileumsutställning. Även de pockar på uppmärksamhet, dels för att de tycks göra nedslag i Orups konstutveckling under en lång rad decennier, dels för att de samtidigt återspeglar skeenden på den internationella konstscenen under motsvarande tid.

16 år gammal lämnade Bengt Orup föräldrahemmet i Lindesberg för att fortsätta skolgången i Stockholm. Efter ett år hade han fått nog och skrev in sig vid Otte Skölds målarskola. Där förmedlades senaste nytt från Paris, främst en återhållsam nyklassicism – i Sverige kallad Den nya saktligheten – med formreduceringar som ledde vidare till purism och konkretism. Konst som Orup mötte på ort och ställe när han på Skölds inrådan for till Paris 1937-38 för att studera vid bland annat Académie Grande Chaumière. Tveksamt dock hur mycket den unge Orup tog till sig. I Konsthallen möter en knapp handfull verk som andas ett försiktigt närmande till ett färg- och formreducerat landskapsmåleri. Det är småtrevligt men anonymt, långt borta från konstutvecklingens framkant. Åter i Sverige praktiserade Bengt Orup en period vid Gustavsberg (1939), förmodligen omedveten om att porslinsfabriken då anställt en ung grabb vid namn Stig Lindberg – designikon in spe och dessutom Orups blivande granne i skånska Domsten. Dit hade Orup som nygift flyttat 1941 och där skaffade sig Lindberg sommarbostad 1959. Två framgångsrika trätobroder förenade i hatkärlek till varandra...

För Orups vidkommande blir 1940-talet en kreativ period då utställningar och resor avlöser varandra. Den unge Orup har blivit en mogen konstnär redo att handskas med alla nya intryck, vilket också låter sig avläsas i Konsthallens utställda målningar. Det är nu han bearbetar intryck från Bauhaus och konkretism, från Klee, Picasso, Miro och skapade de verk som väckte Sixten Wennerstrands intresse.

Fullt begripligt får måleriet i viss mån stå tillbaka för glaset under 50-talet. I bildkonsten förklungar de figurativa motiven och ersätts av konkretistiska kompositioner. I dem återspeglas såväl den konst som utvecklades i kretsen runt Galleri Denise René i Paris, som den svenska konkretismen. Exemplet på Orups konst från 1950-talet är tyvärr få, men vissa designexperiment med det nya innematerialet plast påminner, liksom givetvis allt glas, om att han vid denna tidpunkt hade rikligt med andra järn i elden.

Det hade Orup också under 1960-talet men ett par verk vittnar om att han höll sig å jour med vad som hände i varje fall i Paris. I Jean Dubuffets anda blandar han sand och asfalt i sina färger; han strukturerar sina dukar, skapar relieffeffekter som vidareförs till glaset, i den tidigare nämnda, aldrig sinande dialogen mellan glasdesign och måleri. Sedan Bengt Orup i början av 1970-talet slutat vid Johansfors kunde han mer helhjärtat ägna sig åt måleriet. Med minimalismen som vägvisare vände han gradvis tillbaka till den konkreta konstens urkällor. Till Bauhauskonstnärer som László Moholy-Nagy och framförallt ryssen Kasimir Malevitj som i suprematismen reducerade formerna till rektanglar och kvadrater och färgerna till svart och vitt. För Orups vidkommande mynnade färg- och formreduceringarna ut i 1980- och 90-talens maximalt avskalade måleri där utsökt balanserade, tunna svarta linjer och enstaka cirkelfält i rött eller blått förvandlar fint strukturerade vita ytor till vibrerande spänningsfält.

Utställningens originalmålningar, som bl.a. lånats ur familjen Orups kvarlåtenskap, kompletteras av en rad konkretistiska serigrafier från mitten av 1980-talet och framåt. Det är här Kjell Åke Gustafsson kommer in i bilden. Inte som gallerist eller konsthallsägare men väl som konsttryckare. I honom fann Bengt Orup den man som med kort varsel och absolut gehör för hans idéer kunde omsätta dem i praktiken. Där, i tryckeriet, lades grunden till en livslång vänskap som Konsthallens besökare nu kan njuta frukterna av i en utställning som andas lika mycket kärlek som beundran.

Medlemsavgifter för vänföreningen

Vi kämpar fortfarande med vårt register och det tidsödande arbetet att producera personliga medlemskort och inbetalningskort. Många har hörsammat våra uppmaningar att betala avgiften (utan att vi har skickat den personliga avin) direkt in till bg eller pg (nu borttaget) eller att betala direkt vid besöket på konsthallen. Nu inför det stundande medlemslotteriet vill vi ge alla, som ej hunnit förnya sitt medlemskap) en extra påminnelse. Därför får alla en inbetalningsavi i utskicket. De som redan hunnit förnya sitt medlemskap kan alltid ge avin till någon vän som skulle vilja bli ny medlem!

Ni kan se på gamla medlemskortet när det är dags för betalning. Vid inbetalning så förnyas automatiskt Ert medlemskap med 12-månader från utgången. Mao förlorar man inget om betalningen kommer innan medlemskapet har löpt ut. Kan vara bra att veta för de som har förlagt sina kort. Lika bra att få det gjort!

Förnya Ditt medlemskap genom att betala in avgiften direkt till **BG 823-7943**

Medlemskap, 12 mån för **1 person = 400:-**
för **familj 550:-** (båda inkl portobidrag på 50:-).

Alla som har betalt sin medlemsavgift senast torsdagen den 8 december 2016 deltar i vårt konstlotteriet, den 9 dec.

Detta skulle vara en oerhörd stor hjälp för oss! Medlemskort kommer så småningom med i våra ordinarie utskick. TACK FÖR ER HJÄLP!

Vi önska alla Konsthallens vänner en riktigt
God Jul & Gott Nytt År!

**KONST
HALLEN
HISHULT**

... å hjärtligt välkomna till Hishult 2017!

Historien om våra fina kuvert

Med en dæres envishet fortsätter vi, att i möjligaste mån göra våra medlemsutskick i dessa vackert frankerade kuvert. Många (alla?) undrar ju hur det kan komma sig? Här kommer svaret på gåtan: En tapper man från Vittsjö, som är fyllda 95-år och heter Rolf Wittesjö, sitter dagligen och räknar frimärken och klistrar dessa fantastiska kuvert. Ca 25 st om dagen blir det. Varje utskick kräver drygt 600 st. Visst blir det lite dyrare, men det kan aldrig bli vackrare! En trygghet för oss är att ny forskning har konstaterat att det är just i Vittsjö man blir äldst i Sverige!

